
Публикуван на: 15-05-2008

Източник: [Портал Европа](#)

Ния Георгиева, ученичка в VII „в" клас, НУКК - Горна баня, спечели поощрение в конкурса за младежко есе "Европа=" на Портал Европа. [Резултатите от конкурса може да видите тук.](#)

Преди няколко месеца за първи път пътувах из Европа. Първо бях за кратко в Гърция, а след Коледа заминахме на екскурзия в Рим с майка ми и баща ми. Пътувайки из Древна Елада, разхождайки се из забележителностите на Вечния град, някои от които много стари, другите средновековни, а някои от Новото време, за пръв път се замислих за това какво е Европа, какво я отличава от другия свят и какво я сближава с него. Много са нещата, характерни за нашия континент: древната история, културата, науката, особените отношения между държавите в нея, които имат много общо в политическо, икономическо и културно отношение, макар и да са различни държави, с различна история и език. Но ако трябва да назова най-важните за разбирането на Европа неща, то според мен това са разумът и свободата. Може би това не е най-важното, но на мен най-много ми допадат те.

По време на тези пътувания моят „домашен Вергилий" (майка ми и баща ми) ми обясниха, че в историята на Европа са се проявявали две донякъде противоположни, донякъде свързани явления: вярата и разумът. Това особено добре може да се види в Рим, където църквите и храмовете от различни епохи си съседстват и са израз както на дълбоката вяра на човека, така и на неговия стремеж и способност да изрази себе си, да създава, да върви напред в развитието си. Движението на европейската цивилизация, макар и неравномерно, и не с единен ход, винаги е вървяло напред, към разумното и по-доброто. Не е никак странно, че основите на това, което разбираме под наука в съвременния смисъл на думата, е античната цивилизация на Древна Гърция и Древния Рим. Там възникват повечето съвременни науки като философията, математиката, астрономията, медицината и др. Любопитно е, че античната наука е възникнала географски на територии, някои от които извън континента Европа, но впоследствие античната традиция е била продължена именно в Централна и Западна Европа. Средновековна Европа възприема тези антични достижения и ги доразвива. Напълно закономерно е възникването на университетите и книгопечатането в Европа, тъй като европейците са търсили начини да разпространяват знанията и да направят обществото си по този начин по-разумно и образовано. Логични са и многобройните научни открития, случили се в Европа. Те са още едно доказателство за търсещия дух на европейеца и желанието му да разбере света около него и да направи живота по-добър чрез изследването и

осмислянето му.

С това не искам да кажа, че другаде по света не се е развивала наука и хората са живели и действали неразумно. Думата "алгебра" е с арабски произход, а египетските пирамиди и календарът на маите са грандиозно доказателство за възможностите на човечеството. Но сякаш никъде другаде разумът не е така високо ценен и рационалността не е в основата на разбирането за света и човешкия живот.

На мен лично много ми допада тази черта на европейца и би ми се искало и аз в моя живот да бъда рационална и разумна. Човек често е поставен пред избор и решенията могат да се основават на много неща: на разума, на религиозните вярвания, на интуицията, на моментната прищявка. В съвременния живот виждаме резултатите от такива различни избори: атентатът в Ню Йорк (запомних го, защото точно тогава тръгнах в първи клас), наркоманията, престъпленията и кражбите. В примерите, които изброих, разумът отсъства. Хората, извършващи подобни неща, са водени или от фанатична вяра, или от слабост и глупост, или от бездушие. Един свят, в който хората са водени от разума си, би бил много по-добър за живеене.

Такъв свят е съвременна Европа, защото принципите, по които живеят европейците, и принципите, от които се води Европейският съюз, са именно принципите на рационалността. Самата идея за обединение е основана на разума. По пътя на европейското обединяване животът на хората ще стане по-добър, а обществото ще се развива по-рационално. Не е никак лесно в един съюз от 27 държави да се съчетаят множество интереси: политически, икономически, културни, национални, но при един разумен подход това е напълно възможно.

Обединението на европейските страни води и до напредък в науката и технологиите, и съответно до по-бързо развитие и подобряване на живота на хората. По този начин разумът води до обединение, а обединението създава условия за развитие на европейската цивилизация. Аз си представям обединението като подреждане на хаоса в красива рисунка - като картините, които видях в музеите на Рим. Не че европейските държави преди обединението си са били хаотични, но прекаленото раздробяване размазва цялостната картина и я прави по-трудна за възприемане. Свързването и подреждането създава от отделните фрагменти (има предвид различните народи) едно ясно и логично обединение.

Друга важна страна на цивилизацията на Европа е разумът при оценката на доброто и злото. Понякога те са ясно различни и е лесно да изберем доброто, но понякога изборът е труден. Ясната преценка за това кое е добро се гради на осъзнаването му, на разбирането за това що е добро и как да бъдем добри. Рационално осмисленият стремеж към доброто е в основата на християнския морал, на който се градят отношенията между хората на нашия континент. Този стремеж е намерил израз в правната и законовата уредба в Европа. Първостепенната роля на закона в живота на европейците е още веднъж израз на рационалността.

И не на последно място за европейците е характерен стремежът към свобода. Свободата е тясно свързана с разума. Ако тя е неразумна, то не е свобода, а безотговорност. Защо смятам, че

НИЯ ГЕОРГИЕВА: ЕВРОПА Е РАВНО НА СВОБОДЕН РАЗУМ

свободолюбието също е израз на рационално отношение към света? Защото то показва отхвърляне на всякакви догми и клишета, които човек просто приема и спазва, без да се замисля над смисъла им. Ограничаването на свободата е неразумно, то забавя човешкото развитие. А създаването на условия за свободно развитие на всеки е начин за придаване на смисъл на човешкия живот. Представата за свободата не трябва да се опростява: не си свободен, ако изхвърляш боклука си където ти падне или пресичаш неправилно. Някои хора смятат, че са свободни да правят каквото си искат, без да се съобразяват с правилата и живота на другите. Но това не е свобода, а бягство от разума и безотговорност.

Стремешт към свобода е в основата на европейското развитие. Леонардо да Винчи е искал да бъде свободен, когато е създал самолет с криле, задвижвани от човек. Галилео Галилей е искал да бъде свободен, когато е търсил истината за света и се е противопоставил на църковните догми. Бабицката, която е сложила съчки на кладата на Ян Хус, е предпочела пред свободата да остане в заблудата си. Микеланджело е нарисувал създаването на Адам от Бог в Сикстинската капела, но картините му показват колко голям е бил стремежът му към истината и красотата на човека.

Постиженията на тези велики италианци, както и на други европейци, ме накараха да се замисля за причините Европа да е такава, каквато е днес. Вечният град Рим, запазил стъпките от развитието на европейския дух от Античността до днес, ми показва на какво е равна Европа, какво е европейската идея. Идеята да бъдем разумни и да бъдем свободни, защото когато ние сме разумни и свободни, свободни ще са и всички около нас.

На 9 май авторитетното [жури на конкурса за младежко есе „Европа е равно на...“ обяви победителите](#), избрани сред тежка селекция от над 30 участници. Конкурсът за младежко есе на тема „Европа е равно на...“ започна на 24 март и за близо месец привлече вниманието на много ученици и студенти на възраст от 13 до 24 години. Конкурсът бе организиран от Портал Европа и Центъра за модернизиране на политики като част от инициативата „Говори с Европа“. Жури в състав евродепутатът Кристиан Вигенин /ПЕС-БСП/, заместник-председателят на Народното събрание проф. Любен Корнезов, преподавателят в Катедра „Европеистика“ в СУ доц. д-р Нели Огнянова, журналистът от Програма „Хоризонт“ на БНР Никола Миладинов и директорът на Европейски институт Юлиана Николова оцениха есетата на участниците.

□□□□□ □□□□□ □□□□□
□□□□ □□□□□□□□
□□□□□

□□□□ □□□□□□□□ Конкурсите са част от „Говори с Европа“ инициатива по План Д за демокрация, диалог и дебат на Европейската комисия. „Говори с Европа“ се реализира от Центъра за модернизиране на политики и Портал ЕВРОПА.